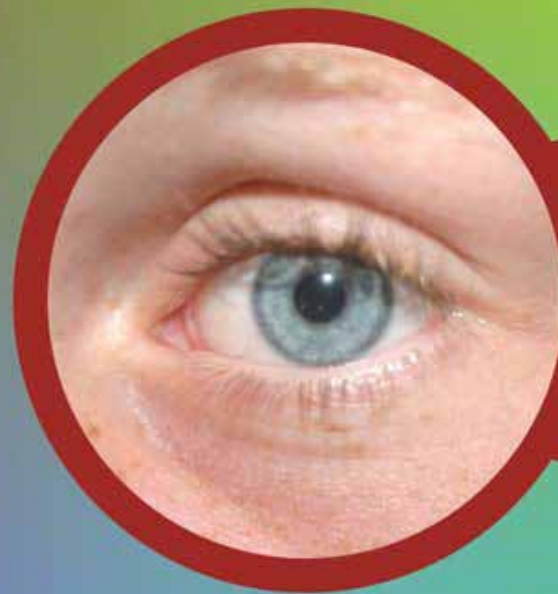

VAIKO ŽVILGSNIS Į DIABETĄ
CHILD'S LOOK TO DIABETES

ISBN 978-9955-701-31-6

UDK 616.3-008-053.2
Va86

LIETUVOS DIABETO ASOCIACIJA
TARPTAUTINĖS DIABETO FEDERACIJOS NARĖ

VAIKO ŽVILGSNIS Į DIABETĄ CHILD'S LOOK TO DIABETES

*Teptukas juodos, baltos spalvos
Pamirkytas nudažo
Paliečia nuotrauką,
Nuspalvina gyvenimo spalvom,
Skaudžiom ir džiaugsmo akimirkom
apdovanoja.
Liūdesio pilnomis akimis žiūriu
Su šypsena veide ir su viltim
Žvilgniu, smalsiu lyg mažo vaiko,
Su artimu žmogum už rankos.
Ir vis iš lėto tyla skausmą keliantys
varpai,
Tos pačios spalvos, tos pačios natos
Suskamba naujai...
Tik lieka kelios natos ašarų...
iš motinos akių...*

*Artūras Steponavičius, 17 m.
(2004 m., cukriniu diabetu susirgo 2000 m.)*

Idėjos autorė:
Jelena Šimonienė

Nuotraukos:
*Mindaugo Briedžio,
Vitos Zupkauskienės*

Tekstas:
Eglės Marijos Jakimavičienės

Redaktorė:
Nijolė Voveraitienė

Idea by:
Jelena Šimonienė

Photos by:
*Mindaugas Briedis,
Vita Zupkauskienė*

Text by:
Eglė Marija Jakimavičienė

Editor:
Nijolė Voveraitienė

Išleista Neįgalųjų reikalų departamento
prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos lėšomis.

Spausdino UAB „Biznio mašinų kompanija“
J. Jasinskio g. 16A, LT-01112 Vilnius

Lietuvos Diabeto asociacija ©2006

Cukrinis diabetas yra lėtinė, sunki, gyvybei grėsminga liga, kuria susergama, sutrikus medžiagų apykaitai dėl kasos hormono insulino stygiaus ar jo neveiklumo. Insulinas padeda kraujo angliavandeniui gliukozei patekti į ląsteles ir jas aprūpinti energija. Jo stokojant, gliukozė kaupiasi kraujyje, o organizmo ląstelės badauja.

Vaikai paprastai serga I tipo cukriniu diabetu. Jų kasa dažniausiai negamina insulino. Liga prasideda ūmiai ir išaiškinama per kelias savaites ar mėnesius. Vaiko gyvybei išsaugoti yra būtinos insulino injekcijos.

Cukrinis diabetas – neišgydoma, bet kontroliuojama liga. Susirgusiajam reikia planingai maitintis, mankštintis, švirkšti insuliną, mokytis valdyti ligą ir tai daryti. Svarbu kasdien derinti insulino dozes prie valgomo maisto, fizinio, emocinio krūvio, todėl vaikai ir jų šeimos nariai turi gerai nusimanyti apie ligą ir jos padarinius. Taigi ir tėvų užduotis – stengtis, kad mažųjų ligoniukų organizmo medžiagų, ypač angliavandenių, apykaita būtų kuo normalesnė, t.y. panaši į sveiko žmogaus. Jeigu tai nepavyksta, per gausi kraujo gliukozė sukelia ilgalaikes komplikacijas. Blogai kontroliuojamas diabetas po 10 – 20 metų gali pakenkti akių, inkstų ir kitų organų kraujagyslėms, nervams, dėl to kyla aklumo, inkstų transplantacijos, kojų amputacijų grėsmė.

Vaikai, kurių diabetas gerai valdomas, puikiai mokosi, užauga darbingi, kūrybingi, laimingi. Tinkamai besigydantys žmonės be komplikacijų išgyvena 50 ir daugiau metų.

Lietuvoje nuo 1983 m. vykdomas vaikų sergamumo I tipo cukriniu diabetu registras. 2006 m. toje įskaitoje – daugiau kaip 630 vaikų ir jaunuolių (iki 18 metų). Per metus respublikoje suserga apie 70 vaikų. Tiek berniukams, tiek mergaitėms pavojus vienodas. Dažniausiai liga diagnozuojama 5 – 7 metų vaikams ir 10 – 14 metų paaugliams.

VAIKŲ IR JAUNIMO DIABETO KLUBAI

Lietuvoje veikia keturi vaikų ir jaunimo diabeto klubai. Pirmiausia, 1991 metais, susikūrė šeimų, auginančių cukriniu diabetu sergančius vaikus, Kauno bendrija „Likimas“. Ji vienija daugiau kaip 50 narių. Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Diabité plius“, atvėręs duris 1995 metais, turi per 70 narių. Klaipėdos miesto vaikų, sergančių cukriniu diabetu, klubas „Smalsučiai“ įsteigtas 2001 metais ir subūrė jau 60 žmonių. Jauniausias ir mažiausias Kėdainių vaikų ir jaunimo diabeto klubas „Cukrinukas“

Diabetes is a chronic, severe and dangerous to life disease, which occurs when metabolism disorders due to lack or inaction of pancreas hormone insulin. Insulin helps blood carbohydrate glucose to get into cells and provides them with energy. With lack of insulin glucose accumulates in blood, while organism cells starve.

Children usually have diabetes Type 1. Their pancreas usually does not produce insulin. The disease starts suddenly and manifests in several weeks or months. Insulin injections are essential to save child's life.

Diabetes is incurable but controllable disease. The patient must eat methodically, exercise, inject insulin, learn to control the disease and control it. It is important to match daily insulin doses to food and physical and emotional load; therefore children and their family members must understand the disease and its outcomes well. Thus main task for child and parents is to do their best to normalize metabolism, especially carbohydrate metabolism in organism so that it was similar to metabolism of healthy people. If it fails, long lasting high blood glucose cause long-term complications. Poor diabetes control in 10 – 20 years can damage blood vessels of eyes, kidneys and other organs and nerves, in such way increasing danger of blindness, kidney transplants and leg amputation.

Children with well-controlled diabetes are excellent students and grow up employable, creative and happy. People, who treat themselves appropriately, outlive 50 years or even longer.

In Lithuania from the year 1983 children with diabetes Type 1 are registered. In 2006 there were more than 630 children and youngsters (younger than 18) registered. In the country approximately 70 children go sick with the disease each year. The risk is equally high for boys and girls. Most often the disease is diagnosed for children aged 5 to 7 and adolescents aged 10 to 14.

CHILDREN AND YOUTH DIABETES CLUBS

There are four children and youth diabetes clubs in Lithuania. The first one, Kaunas community of families raising children with diabetes “Likimas” (“Destiny”), was created in 1991. It has more than 50 members. Vilnius children and youth club “Diabité plius”, started in 1995, has more than 70 members. Klaipėda city children with diabetes club “Smalsučiai” (“The curious”), established in 2001, has already gathered 60 people. The youngest and the smallest Kėdainiai children and

veikia nuo 2004 metų. Rajonų ir miestų sergantys vaikučiai, kuriems nėra specialių organizacijų, telkiasi artimiausiuose suaugusiųjų klubuose.

Dalyvauti bendroje veikloje dažnai svarbiau sergančio vaiko tėveliams negu pačiam ligoniukui. Klubuose likimo draugai bendrauja, dalijasi patirtimi, geru žodžiu, psichologiškai vieni kitus remia. Tai yra vienas iš esminių sambūrio privalumų. Čia reguliariai rengiami narių susirinkimai, kuriuose pranešimus skaito daug įvairių specialybių gydytojų, firmų atstovų, profesionaliai gvildenančių sveikatos klausimus, vykdomas visuomenės švietimas. Klubų nariai dalyvauja seminaruose, konferencijose, ekskursijose, šventiniuose renginiuose, susitinka su įvairiomis organizacijomis, skelbia informaciją apie diabetą spaudoje, radijo, televizijos laidose. Jie propaguoja ir rengia cukrinio diabeto valdymo metodikos priemones, išradingai pažymi Pasaulinę diabeto dieną, skleidžia žinias visuomenei apie klastingą ligą, atlieka profilaktinius gyventojų kraujo gliukozės tyrimus. Klubai rūpinasi savo nariais, gina jų teises ir jiems atstovauja.

Šeimų, auginančių cukriniu diabetu sergančius vaikus, Kauno bendrija „LIKIMAS”

Kovo 11-osios g. 59-77, Kaunas
Tel. 8 37 711748, 8 600 19788, 8 684 39650
Klubo pirmininkė Laima Vitkauskienė

Vilniaus vaikų ir jaunimo diabeto klubas „DIABITĖ PLIUS”

Tuskulėnų g. 1-15, Vilnius
Tel. 8 5 2731475, 8 682 98555
<http://www.vaikudiabetas.projektas.in/>
egle.jakimaviciene@mf.vu.lt
Klubo pirmininkė Eglė Marija Jakimavičienė

Klaipėdos miesto vaikų, sergančiųjų cukriniu diabetu, klubas „SMALSUČIAI”

K.Donelaičio g. 7, Klaipėda
Tel. 8 686 02363
Klubo pirmininkė Jolanta Jasiulionienė

Kėdainių vaikų ir jaunimo diabeto klubas „CUKRINUKAS”

Budrio g.5, Kėdainiai
Tel. 8 688 58588
Klubo pirmininkė Jūratė Atkočiūnienė

youth diabetes club “Cukrinukas” (“Sugarplum”) have been functioning from 2004. Children from regions and small cities, which do not have specific organizations, gather in the nearest adult diabetes clubs.

Sometimes it participation in common activities is more important for parents than for little patients themselves. In such clubs people with similar problems share experiences, good words and support one another psychologically. This is one of the basic advantages of the clubs’ activities. Member meetings are organized here regularly, in which various health providers professionally present necessary information and perform public education. Members of such clubs participate in seminars, conferences, excursions, and celebrations, meet members of various organizations, announce diabetes information in press, TV and radio broadcasts. They propagate and prepare diabetes control methodologies, commemorate World Diabetes Day, inform society about pandemic spread of diabetes and carry out preventive blood glucose tests of people. Clubs take care of their members, fight for their rights and represent them.

“LIKIMAS”, Kaunas community of families raising children with diabetes

Kovo 11-osios Str. 59-77, Kaunas
Phone: +370 37 711748, +370 600 19788, +370 684 39650
Club president: Laima Vitkauskienė

Vilnius children and youth diabetes club “DIABITĖ PLIUS”

Tuskulėnų Str. 1-15, Vilnius
Phone: +370 5 2731475, +370 682 98555
<http://www.vaikudiabetas.projektas.in/>
egle.jakimaviciene@mf.vu.lt
Club president: Eglė Marija Jakimavičienė

Klaipėda city children with diabetes club “SMALSUČIAI”

K.Donelaičio Str. 7, Klaipėda
Phone: +370 686 02363
Club president: Jolanta Jasiulionienė

Kėdainiai children and youth diabetes club “CUKRINUKAS”

Budrio Str. 5, Kėdainiai
Phone: +370 688 58588
Club president: Jūratė Atkočiūnienė

VASAROS STOVYKLOS

Nuo 1990 m. Lietuvos diabeto asociacijos (LDA) iniciatyva vyksta diabeto mokymo vasaros stovyklos vaikams ir jaunimui. Beveik visi, ilsėjusieji stovyklose, nori vėl čia grįžti, mokytis reguliariai, nes gauna žinių ir patirties, sustiprėja, tampa sveikesni ir linksmesni. Įgyvendinamas LDA tikslas - gražioje stovyklų aplinkoje gerinti vaikų ir jaunuolių, sergančių cukriniu diabetu, ligos kontrolės žinias, sveikatą.

Stovyklautojams padedama:

- išmokti kontroliuoti ligą;
- vengti komplikacijų;
- būti nepriklausomiems;
- pasitikėti savimi ir integruotis į visuomeninį gyvenimą;
- susirasti draugų;
- ilsėtis ir džiaugtis.

1997 m. LDA, remdamasi Pasaulio sveikatos organizacijos ekspertų rekomendacijomis, parengė anketas, kurias stovyklos dalyviai pildo tik atvykę ir išvykdami namo. Anketine apklausa įvertinamos vaikų:

- teorinės žinios apie diabetą ir praktinę kontrolę;
- psichologinę savijautą;
- bendrą sveikatos būklę;
- nepriklausomumą;
- socialinius ir higieninius įpročius.

Be to, atliekami kraujo gliukozės tyrimai, kurių duomenys žymimi diabeto kontrolės dienyne, kad prireikus būtų koreguojamas gydymas. Apklausos ir tyrimai rodo, kad stovykloje labai pagerėja mokomų vaikų žinios apie diabetą bei praktiniai gebėjimai jį valdyti. Vis dėlto daugelis vaikų anketose prisipažįsta, kad nors yra keliskart apmokyti ligoninėje, poliklinikoje ar stovykloje, tačiau žinių neretai pritrūksta. Aišku, kad mokymas turi būti nuolatinis, informaciją reikia atnaujinti ir papildyti. Tik kontroliuojantis savo ligą vaikas gali išvengti komplikacijų, užaugti sveikas, žvalus.

Lietuvoje sergantys vaikai ir jaunuoliai vasaros metu gali dalyvauti Druskininkuose ir Plateliuose vykstančiose vasaros stovyklose.

1. Druskininkuose stovykloms vadovauja miesto diabeto klubo „Atgaja“ pirmininkė Jelena Šimonienė;

SUMMER CAMPS

From 1990 on the initiative of Lithuanian Diabetes Association (LDA) diabetes educational summer camps for children and youngsters are organized. The majority of those, who participated at such camps, want to come back again and learn regularly since they acquire knowledge and experience, get stronger, healthier and happier. In such way aim of LDA (to improve health control knowledge and health of children and youngsters with diabetes in beautiful environment of the camps) is achieved.

Campers are assisted in learning to:

- control the disease;
- avoid complications;
- be independent;
- be self-confident and integrate themselves into public life;
- make friends;
- rest and be happy.

In 1997 under recommendations of WHO experts, LDA prepared questionnaires, which are filled by camp participants right after coming and before leaving for home. Questionnaires reveal children's:

- theoretical knowledge of diabetes and practical control of it;
- psychological feels;
- overall health condition;
- independency;
- social and sanitary habits.

Moreover, blood glucose tests are taken and their data is documented in diabetes control diaries so that treatment could be adjusted under necessity. Questionnaires and tests show that such camps significantly improve children's knowledge of diabetes and practical abilities to control it. However, most of the children admit that they still often feel lack of knowledge, even they have been trained several times at hospitals, clinics and camps. It is obvious that training must be continuous and information must be renewed and supplemented. Only children, who control their disease, avoid complications and grow up healthy.

In Lithuania children and youngsters with diabetes can participate in summer camps in Druskininkai and Plateliai.

1. Druskininkai diabetes club "Atgaja" president Jelena Šimonienė ma-

2. Plateliuose „Šaltinėlio” stovyklos vadovė yra Plungės diabeto klubo slaugytoja diabetologė Aldona Danylienė.

Keleto dienų stovyklas, išvykas, žygius organizuoja ir kiti diabeto klubai. Nuo 2005 m. į Druskininkus yra kviečiami vaikai su mamomis. Čia jie mokomi sveikos gyvensenos, o prireikus yra konsultuojami psichologo.

VAIKO ŽVILGSNIS Į DIABETĄ

Kiekvienas kūrybinis darbas, skatinamas noro daryti gera, turi savo priežastį, lyg istoriją. Vaikų mylima stovyklų vadovė Jelena Šimonienė prisimena: „Viskas prasidėjo lemtingą 1997 m. kovo 5 d., kai cukriniu diabetu susirgo jaunėlis sūnus Jonas. Jam buvo tik šešeri. Tai buvo didžiausias iššūkis mūsų šeimai. Pirštukų dūriai, insulino injekcijos, kraujo gliukozės pokyčiai, nuolatinė įtampa ir galimų komplikacijų baimė buvo negailestingi kasdieniniai mūsų palydovai.

Vaiko valia, atkaklumas, ryžtas, medikų geraširdiškumas ir kantrybės pamokos suteikė jėgų mokytis gyventi su diabetu. Supratome, kad privalome išnaudoti kiekvieną mums dovanotą gyvenimo dieną, valandėlę, akimirką. Kaupėme jėgas patys, kad galėtume remti ir kitus, išiktus to paties likimo. 1998 m. įkūrėme „Atgajos” klubą. 2000 m. Druskininkuose pradėjome rengti mokymo ir poilsio stovyklas diabetu sergantiems jaunuoliams. Stovyklose stiprina sveikatą vaikai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš kitų šalių.”

Teisingas posakis: „Nėra to blogo, kas neišeitų į gera.”

2006 m. birželio mėnesį Druskininkuose stovyklavusieji vaikai, vadovės Jelenos Šimonienės paraginti, pabandė pažvelgti į savo ligą pačių akimis, neslėpti režimo rutinos, dalytis rūpesčiais, pasidžiaugti sėkme, pasvajoti... Kilo tūkstančiai minčių, fotografijose užfiksuota svarbių akimirkų, sukurta šimtai unikalių kadru, iš kurių atrinktos nuotraukos vienam jaudinančiam pasakojimui apie ligos diktuojamą kasdienybę, mažųjų jausmus, tarpusavio paramą, užuojautą, draugystę, meilę. Atskleistas neišsenkamas bėdos užgrūdinto vaiko kūrybiškumas, dvasios tvirtumas ir grožis.

nages camps in Druskininkai.

2. Plungė diabetes club nurse diabetes educator Aldona Danylienė manages “Šaltinėlis” camp in Plateliai.

Other diabetes clubs organize couple-of-days camps, excursions and marches as well. From 2005 children with their mothers have been invited to Druskininkai to learn healthy way of living. A psychologist, if needed consults them.

CHILD'S LOOK TO DIABETES

Each creative work, encouraged by wish to do well, has its own reasons, a kind of history. Children's beloved camp manager Jelena Šimonienė remembers: “Everything started on the fateful March 5, 1997, when the youngest son Jonas got ill with diabetes. He was only six. This was the greatest challenge for our family. Finger pricks, insulin injections, blood glucose waves, constant stress and fear of possible complications were our ruthless routine.

Child's will, persistency, resolution, doctors' charity and lessons of patience gave us strength to learn living with diabetes. We realized we must use each day, hour and minute given to us by life. We were concentrating ourselves to become able to support others struck by the same destiny. In 1998 we established “Atgaja” club. In 2000 in Druskininkai we have started organizing educational camps for youngsters with diabetes. In these camps Lithuanian and foreign children improve their health.” Perhaps the saying “Every cloud has its silver lining” is really true.

Children, who in June 2006 participated in Druskininkai camp, encouraged by manager Jelena Šimonienė, tried to look at the disease from their own shoes, disclose everyday routine, share worries, luck and dreams. Thousands of thoughts appeared; photos fixed many important moments and hundreds of unique shots were made; then the best pictures were selected for one dramatic story about everyday life dictated by the disease, feelings of the little, inter-support, compassion, friendship and love. The photos displayed inexhaustible creativity of children, strength and beauty of their soul.

*Priimti
iššūkiai*

*Accepted
challenges*

*Kodēl Dievas man
skyrē tokī išbandymā?*

Why did the God send me such trial?

*Mums reikia
insulino kaip
gėlei vandens*

*We need insu-
lin like flowers
need water*

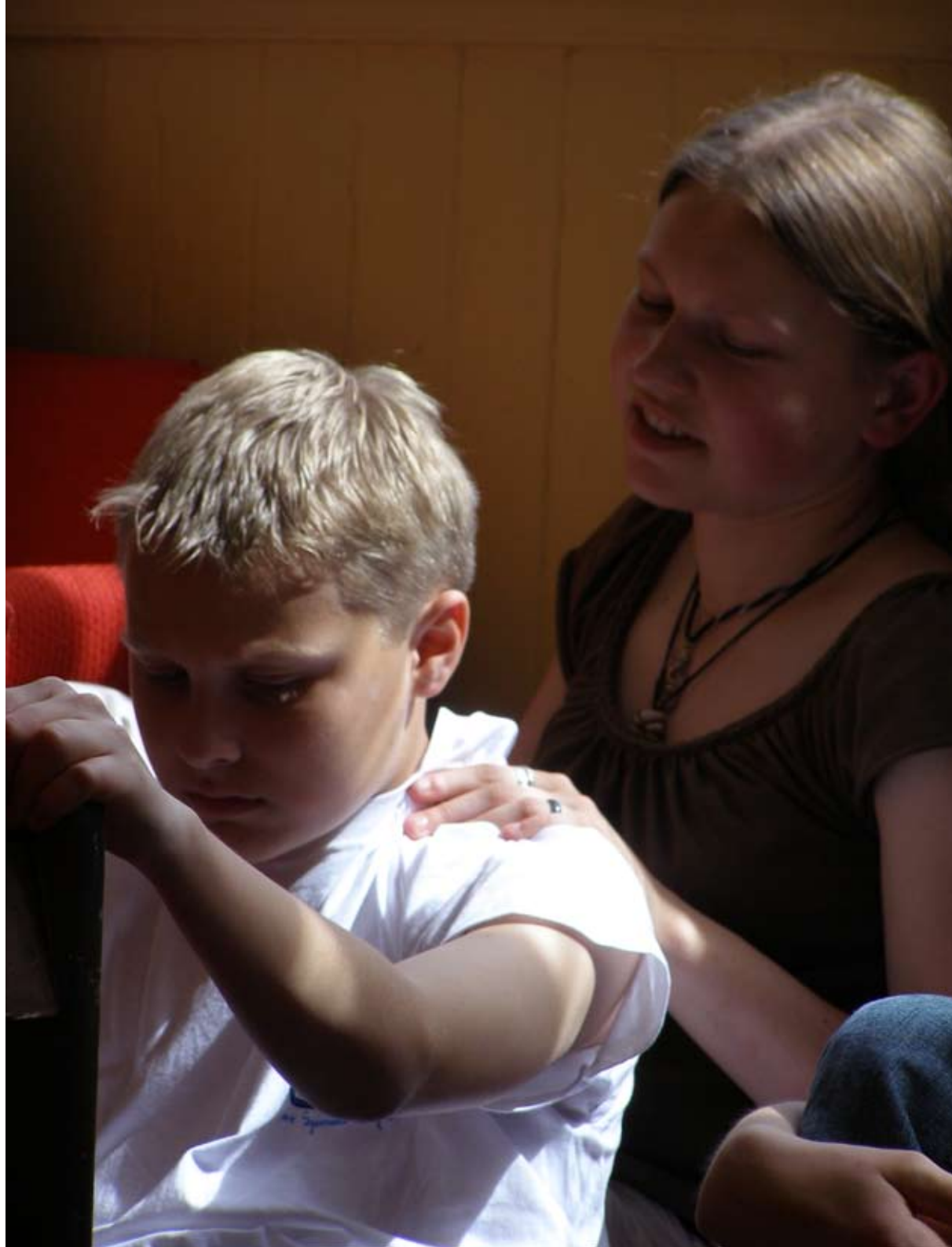
*Ir taip ne
mažiau kaip
penkis kartus
per dieną*

*And this is at
least five times
a day*

*Norēdamas vaikšcioti,
turiu būtī budrus*

*If I want to walk,
I must be watchful*

Šiandien tau sunku.

Tyla. Argi?

*Įsiklausyk ir būtinai išgirsi:
aš galiu tau padėti!*

Today it is difficult for you.

Silence. Are you sure?

*Listen and you will surely hear:
I can help you!*

*Argi ne puiku
atsidurti sutartoje
vietoje reikiamu
laiku, žinant, kad
tai išeis į gera*

*Isn't it good to
come to the right
place on the right
moment knowing
that this is for
good*

*Žaisti koman-
doje kur kas
lengviau negu
varžytis vienam*

*Team playing
is much better
than individual
competition*

*Norėdami laimę dauginti,
turime ją dalyti*

*If we want to multiply happiness,
we must share it*

Plenere „Druskos metamorfozės”

Plainair “metamorphoses of salt”

*Nors saldai-
niai, bet
„Druskininkų
sūrieji”*

*Sweets but
“Druskininkai”
salty”*

*Pabūkime
čīurlioniais*

*Let us be
Čīurlionis*

*Kiekvienas
dūris skaudus*

*Each prick is
painful*

Ir šiandien, ir rytoj - vis tas pats

*Today and tomorrow,
everyday is the same*

Papūsk

Puff!

*Kad gerai pažintume savo ligą,
kasdien turime mokytis*

To know our disease better

*Prastai pavalgius, sunku galvoti,
mylėti, net miegoti*

*When we eat poorly, it is difficult
to think, love and even sleep*

*. ... o man tik agurkas, nes „neke-
lia cukraus”*

*...only cucumber for me because it
does not “increase sugar”*

*Kiekvienas
kraujo lašas
brangus*

*Each blood
drop is
valuable*

Tokia kasdienybė
Such is everyday life

*Kraujo
gliukozės mat-
uokliai – visą
gyvenimą šalia*

*Blood glucose
meters next to
us all life long*

*Viena iš dažniausių mano patirčių yra ta:
neįmanoma išvengti skaudžių dalykų*

*One of my most often experiences is this:
it is impossible to escape painful things*

*Sėkme gardžiuokitės po truputį,
antraip užspringsite*

*Enjoy luck bit by bit, otherwise
you will choke with it*

*Mes –
nugalėtojai!*

*We are the
winners!*

*Diabeto
komplikacijų
grėsmė*

*Threat of
diabetes
complication*

*Nesitikēkite,
kad kas nors
kitas padarys
jus laimingą.
Privalote patys
tuo pasirūpinti*

*Do not hope
that someone
will make you
happy. Take
care of it
yourselves*

*Kiekviena
diena – nauja
patirtis,
žingsnis
pirmy!*

*Each day
is a new
experience and
step forward!*

DIABETAS IR VAIKAI LIETUVOJE

Šiuo metu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir Vyriausybės nutarimais, šeimai, auginančiai cukriniu diabetu sergantį vaiką, yra suteikiama tokia materialinė parama:

- 100 proc. kompensuojama insulino bazinė kaina;
- Kompensuojama 150 kraujo gliukozės testų per mėnesį;
- Kompensuojamas 1 pakuotė gliukagono metams;
- Kompensuojami 4 gliukuoto hemoglobino tyrimai per metus;
- Kompensuojama visa medicininės reabilitacijos bazinė kaina,

įskaitant sveikatai gražinamąjį gydymą siunčiamiesiems baigti gydymą po stacionaro;

- Kompensuojama 90 proc. bazinės sanatorinio (antirecidyvinių) gydymo kainos;

- Cukriniu diabetu sergantiems vaikams nustatomas vidutinio neįgalumo lygis ir skiriama valstybinio socialinio draudimo 1,5 bazinės pensijos dydžio šalpos pensija; taip pat skiriama 0,5 bazinės pensijos dydžio tikslinė kompensacija gydymo išlaidoms;

DIABETES AND CHILDREN IN LITHUANIA

At the moment according to Lithuanian laws and Government decisions, families caring for child with diabetes are supported with the next material support:

- Basic price of insulin is compensated by 100 %.
- 150 tests of blood glucose per month are compensated.
- One package of glucagon per year is compensated.
- The whole basic price of medical rehabilitation is compensated

as well as health repairing treatment for those who were sent to complete treatment after hospital.

- Basic price of sanatorium treatment is compensated by 90 %.
- Children with diabetes are rated having disability of medium level and are supported with state social support relief in amount of 1.5 of basic pension as well as purposive compensation for nursing expenses (in amount of 0.5 of basic pension).

LIETUVOS DIABETO ASOCIACIJA (LDA)

Tarptautinės diabeto federacijos narė

Lietuvos diabeto asociacija rūpinasi, kad gerėtų cukriniu diabetu sergančių žmonių gyvenimas.

LDA tikslai:

- vienyti medikus, cukriniu diabetu (CD) sergančius ir visus geros valios žmones šios ligos kontrolei Lietuvoje gerinti;
- skleisti informaciją apie CD ne tik besigydančiesiems;
- teikti sergantiesiems socialinę ir psichologinę pagalbą;
- užkirsti kelią sergančių žmonių teisių pažeidimams bei įvairiems draudimams.

1987 m. įkurtas pirmasis diabetu sergančiųjų klubas.

1989 m. gruodžio 9 d. įkurta Lietuvos diabeto asociacija.

1994 m. Lietuvos diabeto asociacija priimta į Tarptautinę diabeto federaciją.

LDA vienija daugiau kaip 6 tūkstančius narių. Tai sergantieji, jų šeimų nariai, gydytojai, slaugytojos diabetologės, geros valios žmonės.

LDA kolektyviniai nariai:

55 klubai, bendrijos, draugijos, Lietuvos slaugytojų diabetologų draugija, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių, sergančių diabetu, draugija.

LDA garbės nariai:

Prof. Juozas Steponas Danilevičius, gyd. Arnoldas Doviltis (Eli Lilly), gyd. Aldona Ona Erelienė, gyd. Irena Grakauskienė, p. Flemming Kjersgaard Johansen (Danija), gyd. Bronius Jonušas, prof. Isuf Kalo (Albanija), p. Lilly Karn (Vokietija), gyd. Feigė Narevičienė (Izraelis), gyd. Antanas Vytautas Stepanas (Australija), p. Kirsti Vikki (Suomija), gyd. Antanas Vinkus.

LDA atlieka svarbų vaidmenį gerinant diabeto priežiūrą Lietuvoje:

- propaguoja ir rengia metodinę literatūrą apie naujus gydymo būdus, medikamentus, savikontrolės priemones, racionalią gyvenimą;
- nuo 1990 m. organizuoja mokymo stovyklas, turistinius žygius baidarėmis jaunimui;
- nuo 1992 m. rengia mokymą slaugytojoms diabetologėms;
- nuo 1993 m. organizuoja Pasaulinės diabeto dienos renginius;
- nuo 1994 m. leidžia laikraštį „Diabetas“;
- rūpinasi informacijos įgarsinimu diabetu sergantiems akliesiems;
- organizuoja seminarus, konferencijas;
- nuo 1998 m. rengia Baltijos šalių diabeto asociacijų susitikimus;
- 2002 m. išleido sveikatos pasą „Diabetas“;
- nuo 2003 m. organizuoja mokymo stovyklas II tipo diabetu sergantiems žmonėms.

LDA, informuodama Vyriausybę apie sergančiųjų problemas, padeda gerinti diabeto kontrolę.

- Visi sergantieji diabetu nemokamai aprūpinami insulino švirkštais, insulinu, antidiabetinėmis tabletėmis.
- 1991 – 2005 m. visiems sergantiems kas mėnesį gydomajam maitinimui buvo teikiama

LITHUANIAN DIABETES ASSOCIATION

Member of the International Diabetes Federation

The mission of the Lithuanian Diabetes Association (LDA) is to prevent diabetes and to improve the lives of all people affected by diabetes.

Original Aims of the LDA are the following:

- to provide mutual aid and assistance to all people with diabetes,
- to promote the study, the diffusion of knowledge and the proper treatment of diabetes,
- to remove all present limitations of people with diabetes discrimination in their rights to labour, studies, insurance,
- to unite more members.

In 1987 the first club for people with diabetes was established.

The Lithuanian Diabetes Association was founded on 9 December 1989.

Since 1994 the LDA became a member of the International Diabetes Federation (IDF).

At present the LDA comprises over 6000 members. They are individuals having diabetes, members and relatives of their families, physicians, nurses and other persons.

Collective members of the LDA:

- 55 Diabetes clubs in regional centers of Lithuania,
- Lithuanian Society of Nurses-Diabetes-Educators,
- Lithuanian Society of Partially-Sighted and Blind People with Diabetes.

Honorary members:

Prof. Juozas Steponas Danilevichius, dr. Arnoldas Doviltis (Eli Lilly), dr. Aldona Ona Ereliene, dr. Irena Grakauskiene, Mr. Flemming Kjersgaard Johansen (Denmark), dr. Bronius Jonushas, prof. Isuf Kalo (WHO), Mrs. Lilly Karn (Germany), dr. Feige Narevichiene (Israel), dr. Antanas Vytautas Stepanas (Australia), Mrs. Kirsti Vikki (Novo Nordisk), dr. Antanas Vinkus.

All people with diabetes are encouraged to live full life with the help from LDA. Association:

- Provides practical help and advice producing publications on all aspects of living with diabetes.
- Since 1990 LDA organizes summer camps and tourist trips for the Youth.
- Since 1993 LDA organizes World Diabetes Days arrangements with free blood glucose measuring with purpose to find out persons who have already got diabetes but do not know about this problem.
- Since 1994 LDA publishes the newspaper “DIABETAS” (Diabetes) which keeps readers in touch with: progress in medical care and research, Association activities, menu suggestions, latest legislation affecting people with diabetes, practical hints on day to day problems. “DIABETAS” is also available on cassette for those with visual problems.
- Organizes various conferences, seminars.
- Since 1998 LDA organizes Meetings of Diabetes Associations from Baltic countries.
- In 2002 Health Passport „Diabetas” was published.
- Since 2003 LDA organizes summer camps for people with Type 2 diabetes

20 proc. (arba 15 proc.) MGL kompensacija.

- Nuo 1992 m. sergantieji diabetu gali gauti vairuotojo pažymėjimą nuosavam automobiliui vairuoti.
- Nuo 1994 m. išplėstas aukštųjų mokyklų siūlomų specialybių, kurias gali įgyti ir diabetu sergantys jaunuoliai, sąrašas.
- Nuo 1994 m. darbo dienomis telefonu iš LDA buveinės interesantams teikiama informacija. LDA būstinėje žmones konsultuoja gydytoja endokrinologė.
- Nuo 1994 m. sergantieji I tipo diabetu kasmet nemokamai gaudavo po 50 diagnostinių juostelių kraujo gliukozei tirti.
- Nuo 1997 m. visi besigydantieji insulinu metams nemokamai gaudavo po 150 (nėščiosios – po 300) diagnostinių juostelių kraujo gliukozei tirti.
- Nuo 2005 m. diagnostinių juostelių kompensuojama:
 - * vaikams, sergantiems I tipo cukriniu diabetu, – iki 1800 per metus;
 - * suaugusiesiems, sergantiems I tipo cukriniu diabetu, – iki 600 per metus;
 - * suaugusiesiems, sergantiems II tipo diabetu ir besigydantiems insulinu, – iki 300 per metus;
 - * suaugusiesiems, sergantiems II tipo diabetu ir vartojantiems peroralinius hipoglikemizuojančius vaistus, – iki 150 per metus.
- Nuo 2006 m. diagnostinių juostelių kompensuojama:
 - * nėščiosioms, sergančioms cukriniu diabetu, – papildomai 600 nėštumo laikotarpiui;
 - * nėščiosioms, sergančioms gestaciniu diabetu, – 150 nėštumo laikotarpiui.
- Nuo 2004 m. kompensuojamas I tipo diabetu sergančių nėščiųjų gydymas insulinu pompa.
- Nuo 2004 m. I tipo diabetu sergantiems žmonėms kompensuojamas gliukagonas.
- Nuo 2006 m. kompensuojamas gliuko hemoglobino tyrimas (HbA1c):
 - * I tipo cukriniu diabetu sergantiems vaikams ir suaugusiesiems iki 4 tyrimų;
 - * II tipo cukriniu diabetu sergantiems – iki 2 tyrimų.
- Visi LDA nariai gali pigiau (su nuolaida) įsigyti savikontrolės priemonių.
- 2002 m. LDA iniciatyva įkurta Lietuvos pacientų organizacijų atstovų taryba (LPOAT), kuri turi savo atstovus:
 - * nuo 2003 m. LR Seimo Sveikatos reikalų komitete neetatinius ekspertus;
 - * nuo 2003 Privalomojo sveikatos draudimo taryboje;
 - * nuo 2005 LR sveikatos apsaugos ministerijos Kolegijoje;
 - * įvairiose LR Seimo, Sveikatos apsaugos ministerijos darbo grupėse.
- 2005 m. LPOAT priimta Tarptautinio pacientų organizacijų alianso nare.

LDA užmezgė glaudžius ryšius su LR Seimu, Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijomis, Valstybine ligonių kasa, „Sodra“, kitomis medicinos institucijomis, spauda, televizija ir radiju. LDA palaiko ryšius su Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugija, Širdies asociacija, Dietologų draugija ir kitomis medicinos organizacijomis. Užmezgti kontaktai su Respublikine darbo birža, siekiant užkirsti kelią galimiems teisių pažeidimams. Teikiama visa su diabetu susijusi informacija mokykloms, greitosios pagalbos centrams, visuomenei.

Acting on Your Behalf

One of the main concerns of the LDA is that it represents you on matters affecting the lives of people with diabetes. By making representations to the government, the LDA helps to ensure that the standard of diabetes care is maintained. It was through the LDA's efforts that:

- Human insulin, tablets, pens were made available free on prescription.
- 1991-2005 all people with diabetes have been provided with a 20 per cent (or 15 per cent) compensation. It was calculated for food from the amount of minimum standard of living.
- Since 1992 people with diabetes can get a driving licence for the personal car.
- Since 1994 the list of specialities to be studied by people with diabetes in higher schools in Lithuania was been expanded.
- Since 1994 "hot line phone" has been established.
- Since 1994 it has been provided with a free consultation from a physician – endocrinologist.
- Since 1996 everybody can check glucose in blood, blood pressure, in the LDA.
- 1994-1997 people with type 1 diabetes have been provided free of charge with 50 blood glucose monitoring strips per year.
- 1997-2005 all people with diabetes treated by insulin have been provided free of charge with 150, pregnant women – with 300 blood glucose monitoring strips per year.
- Since 2005 blood glucose monitoring strips are compensated in following order:
 - * 150 strips per month for children until age of 18 years;
 - * 50 strips per month for people with Type 1 diabetes;
 - * 50 strips per two months for people with Type 2 diabetes injecting insulin;
 - * 50 strips per four months for people with Type 2 diabetes on tablets;
- Since 2006 number of free blood glucose monitoring strips was increased for pregnant women:
 - * 600 strips during pregnancy for women with type 1 diabetes;
 - * 300 strips during pregnancy for women with gestational diabetes.
- Since 2004 insulin pump therapy is compensated for pregnant women with diabetes.
- Since 2004 glucagone is compensated for people with Type 1 diabetes.
- Since 2006 HbA1c test is compensated in following order:
 - * 4 tests per year for people with Type 1 diabetes;
 - * 2 tests per year for people with Type 2 diabetes.
- In 2002 the Council of Representatives of Patient's Organizations of Lithuania (CRPOL) was established on LDA's initiative. The Council has delegates in:
 - * Council of Compresory Health Insurance since 2003;
 - * Committee on Health Affairs in the Seimas of the Republic of Lithuania;
 - * College of Ministry of Health since 2005;
 - * Different working groups in Health service institutions.
- Since 2005 the CRPOL became a full member of the International Alliance of Patients' Organizations (IAPO).

The LDA has made contacts with the Ministry of Health, the Ministry of Social Security, the Board of State Social Insurance, the Ministry of Education, State Patient Fund, other institutions and mass media, TV, radio. The Association also liaises with other medical organizations such as the Lithuanian Dietetic Society, Lithuanian Red Cross, Lithuanian Heart Association, etc.

LDA yra visuomeninė organizacija. Jos lėšos yra nario mokestis ir labdara.
LDA gyvuoja tik rėmėjų dėka.

Burkitės Lietuvos diabeto asociacijoje ir veikite savo sveikatos labui
kartu su milijonais pasaulyje sergančių žmonių.

Naudinga būti LDA nariu.

LDA narys turi didesnę galimybę:

- gauti naujausią informaciją apie sveikatos aktualijas;
- padėti kitiems žmonėms gerinti savo ligos priežiūrą;
- lengvatinėmis sąlygomis išigyti savikontrolės priemonių.

The LDA is public organization based on charity. It receives no government help
and relies entirely on voluntary subscriptions and donations. Only through its membership
can the Association get continuous support to carry on with activities.

Why Join the LDA?

- To get the help and support what you need.
- To help us maintain the care and improve the life of other people with diabetes.
- The more members we have, the greater our influence is.

**Kuo gausiau suburiama LDA narių, tuo stiprėja Asociacija ir gali tobulinti diabeto priežiūrą.
Išstokite į savo rajono diabeto klubą ir tapsite LDA nariu.
Jei nežinote, kur ieškoti klubo, kreipkitės į Lietuvos diabeto asociaciją.**

Lietuvos diabeto asociacija dirba visomis darbo dienomis 8 - 17 val.,
penktadieniais iki 16 val. Pietų pertrauka 12 - 13 val.

DIABETO MOKYKLA

Gydytoja endokrinologė nemokamai konsultuoja ir moko sergančiuosius cukriniu diabetu
LDA buveinėje – Vilniuje, Gedimino pr. 28/2, 404 kabinete.

Visomis darbo dienomis informaciją mokymo klausimais nemokamai teikia kiti LDA darbuotojai.

**Jūs galite prisidėti prie LDA veiklos,
skirdami 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio sumos.**

Atsiskaitomoji sąskaita Nr. LT 50 7044 0600 0103 0696
AB SEB Vilniaus banke
Įmonės kodas – 291737660

LIETUVOS DIABETO ASOCIACIJA
LITHUANIAN DIABETES ASSOCIATION

Gedimino pr. 28/2 - 404, LT - 01104 Vilnius
Tel. 8 5 2620783, faksas 8 5 2610639
El. paštas: info@dia.lt
Internetas: <http://www.dia.lt>